

Jūsų vaikas ruošiasi žengti į dar vieną naują gyvenimo etapą – į mokyklą. Todėl laukia daug džiaugsmo, ir daug iššūkių.

Šiandien mokykla orientuojasi į kompetencijų būtinų XXI amžiaus vaikui, ugdymą. Tų charakterio savybių, vertybių ir požiūrio, kurie padėtų jam ateityje kuo sėkmingiau prisitaikyti prie sparčios kaitos, vykstančios visuomenėje, ir atrasti savo vietą.

Tačiau vien žinių ir akademinų mokinio pasiekimų nepakanka. Šiandienos mokyklos tikslas – ugdyti kompetencijas, kurios padeda auginti kūrybingus, motyvuotus, pilietiškus, turinčius savo vertybes bei įvairiapusiai raštingus vaikus.

Trumpai apžvelgsime 6-7 m. vaiko *Gyvenimui ir sėkmingam ugdymui(si) būtinų kompetencijų* gebėjimus

Socialinė kompetencija. *Tai gebėjimas suvokti save ir kitus, savo vietą ir ryšius su bendruomene.*

- ✓ Domisi ir kalba apie savo ir kitų emocijas bei jausmus, juos apibūdina, pakomentuoja juos sukėlusias situacijas bei priežastis.
- ✓ Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį, taiko įvairesnius nusiramino, atsipalaidavimo būdus.
- ✓ Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi.
- ✓ Save vertina teigiamai ir apibūdina, nusakydamas fizines ir elgesio savybes, priklausymą šeimai, grupei, gali pasakyti savo tautybę.
- ✓ Nusiteikęs geranoriškai, pagarbiai, mandagiai bendrauti su suaugusiais. Paprašytas paaiškina, kodėl negalima bendrauti su nepažįstamais žmonėmis, kai šalia nėra juo besirūpinančio suaugusiojo. Žino, į ką galima kreiptis pagalbos pasimetus, nutikus nelaimėi.

- ✓ Nusiteikęs geranoriškai, rodo iniciatyvą bendrauti ir bendradarbiauti su kitais vaikais, palaikyti su jais gerus santykius, domisi skirtumais tarp vaikų ir juos toleruoja. Supranta, kad grupė vaikų, norėdama veikti sutartinai, turi susitarti dėl visiems priimtino elgesio. Turi draugą arba kelis nuolatinus žaidimų partnerius.

Sveikatos saugojimo kompetencija. *Nuostata būti judriam, aktyviam, veikliam; tinkamo maitinimosi, aprangos, poilsio, miego ir fizinio judėjimo svarbos sveikatai supratimas bei sveikos gyvensenos įgūdžiai.*

- ✓ Noriai ugdomi sveikam kasdieniam gyvenimui reikalingus įgūdžius.
- ✓ Savarankiškai apsirengia. Geba laikytis asmens higienos.
- ✓ Savarankiškai ar priminus laikosi sutartų saugaus elgesio taisyklių. Žino, kaip saugiai elgtis gatvėje, kur kreiptis iškilus pavojui, pasiklydus.
- ✓ Priminus stengiasi vaikščioti, stovėti, sėdėti taisyklingai. Noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Ištvėringas, bėga ilgesnius atstumus. Važiuoja dviračiu.
- ✓ Rankos ir pirštų judesius atlieka vikriau, greičiau, tiksliau, kruopščiau. Tiksliau valdo pieštuką bei žirkles ką nors piešdamas, kirpdamas.

Komunikavimo kompetencija. *Tai gebėjimas suvokti kalbos prasmes ir ją vartoti. Ši kompetencija reiškiasi visose vaiko gyvenimo srityse: atrandant ir pažįstant save ir pasaulį, bendraujant ir būnant greta su kitais, išreiškiant save ir kuriant, suvokiant gamtos ir žmogaus sukurtą grožį, perimant bendrąsias žmogaus vertybes ir pačiam jas kuriant.*

- ✓ Kalba natūraliai, atsižvelgdamas į bendravimo situaciją, išsakydamas savo patirtį, norus, svajones, svarstymus, kalba apie problemų sprendimą,

vartoja mandagumo bei vaizdingus žodžius, technologinius terminus. Klausinėja apie tai, kas išgirsta, matyta, sugalvota, pajausta.

- ✓ Kalba taisyklingais sudėtingais sakiniais, vartoja pagrindines kalbos dalis. Išgirsta žodžius, kurie panašiai skamba, bet turi skirtingą reikšmę. Išgirsta pirmą, paskutinį ir žodžio viduryje esančius garsus. Skiria gimtosios kalbos žodžius nuo išgirstų kitos kalbos žodžių.
- ✓ Supranta ir domisi knygos, pasakojimo, pokalbio turiniu, įvykių eiga, įvairiais rašytiniais tekstais, nesudėtingu jų siužetu, klausinėja.
- ✓ Žino keliolika abėcėlės raidžių. Supranta, kad garsas siejamas su raide, o raidės sudaro žodį. Pradedą skirti žodžius sudarančius garsus, skiemenis. Pažįsta parašytą žodį, kaip atskirų raidžių junginį.
- ✓ Pradedą skaitinėti nesudėtingus žodelius, gali perskaityti užrašus, kuriuos mato gatvėse.
- ✓ Spausdintomis raidėmis rašo savo vardą, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius. Piešiniuose užrašo atskirų objektų pavadinimus. Įvairiais simboliais bando perteikti informaciją.

Rašymo ir skaitymo natūraliai raidai yra svarbiausia ne formalus garsų, raidžių, skiemenų ir žodžių mokymas. Rašymas ir skaitymas, turi gimti dėl paties vaiko žaidimo, eksperimentavimo su jo aplinkos daiktais ir reiškiniais poveikio.

Pažintinė kompetencija. *Tai domėjimasis viskuo, kas yra aplink, gebėjimas sutelkti dėmesį, suvokti, įsiminti, samprotauti, spręsti problemas, kritiškai mąstyti, taikyti įvairius pasaulio pažinimo būdus.*

- ✓ Nori pažinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.
- ✓ Pasako tėvų profesijas, įvardija savo giminaičius, žino savo namų adresą.

- ✓ Pradedą jausti prierašumą prie artimiausios gamtinės aplinkos, dalyvauja ją prižiūrint ir puošiant, suvokia savo vietą joje, pažįsta ir įvardija gyvenamosios vietovės objektus, gyvūnus ir augalus.
- ✓ Rodo pagarbą gyvąjai ir negyvąjai aplinkai ir besiformuojančią atsakomybę už jos išsaugojimą.
- ✓ Nusiteikęs pažinti pasaulį skaičiuodamas ir matuodamas. Susieja daiktų (realių ar pavaizduotų) kiekį su atitinkamu daiktų skaičių žyminčiu simboliu. Skaičiuoja bent iki 10. Klasifikuoja daiktus pagal dydį, formą arba spalvą.
- ✓ Apibūdina daiktų vietą ir padėtį kitų daiktų ar vienas kito atžvilgiu.
- ✓ Žino, jog gamtoje esama įvairios trukmės pasikartojančių ciklų.
- ✓ Smalsus, domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando, samprotauja.
- ✓ Samprotauja apie tai, ką atrado, sužinojo, kelia tolesnius klausimus, siūlo idėjas, ką dar galima būtų tyrinėti.
- ✓ Aktyviai tyrinėdami aplinką demonstruoja vis didėjančią kūno kontrolę, tinkamai pasitelkia visus pojūčius, savo galimybės išplėsti pasitelkia įrankius ir kitas priemones.

Meninė kompetencija. *Gebėjimas įsivaizduoti, pajauti, kuri, grožėtis.*

- ✓ Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje.
- ✓ Dainuoja sudėtingesnio ritmo, melodijos dainas. Melodiniais vaikiškais muzikos instrumentais groja 2-3 garsų melodijas. Pritaria suaugusiojo grojimui, stengiasi kartu pradėti ir baigti kūrinėlį.
- ✓ Šoka sudėtingesnius ratelius, improvizuotai kurdamas judesių seką.

- ✓ Kurdamas lėlių, dramos vaidinimus pagal girdėtą pasaką ar pasiūlytą situaciją, improvizuoja trumpas žodines veikėjų frazes, fizinius veiksmus, atskleidžia jų norus, emocines būsenas. Žaisdamas muzikinius žaidimus ir ratelius perteikia veikėjo mintis, emocijas.
- ✓ Detalesniais dailės darbais pasakoja realias ir fantastines istorijas, įvykius. Skirtingiems sumanymams įgyvendinti dažniausiai tikslingai pasirenka dailės priemones ir technikas.
- ✓ Domisi, gėrįsi, grožįsi aplinka, meno kūriniais, menine veikla. Palankiai vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą, pasako vieną kitą argumentą, kodėl gražu.
- ✓ Jaučia kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą. Nori atlikti ir suprasti vis daugiau naujų, nežinomų dalykų.

Mokėjimo mokytis kompetencija. *Iniciatyvumas ir atkaklumas.*

- ✓ Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais.
- ✓ Susidomėjęs ilgiam laikui įsitraukia į suaugusiojo ar paties sugalvotą veiklą.
- ✓ Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniams iššūkiams bei sunkumams įveikti, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes, tariasi su kitais ir atsižvelgia į jų nuomonę, siūlo ir priima pagalbą, mokosi iš savo ir kitų klaidų.
- ✓ Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ko išmoko. Kalba apie tai, ką norėtų išmolti, ką darys, kad išmoltų, numato, ką veiks toliau, kai išmoks. Laiko save tikru mokiniu, atradėju.
- ✓ Išsiaiškina, kokios informacijos reikia, randa reikiamą informaciją įvairiuose šaltiniuose.

JONAVOS JUSTINO VAREIKIO PROGIMNAZIJA

BŪSIMO PIRMOKO GEBĖJIMAI

Atmintinė tėvams (globėjams)

2020 m.

Lankstinuką parengė
specialioji pedagogė Lina Zajankauskienė